

ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΒΡΗΤΗΣ

ΓΕΝΙΚΟ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟ ΛΥΚΕΙΟ και ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΧΑΝΙΩΝ

Άγιος Ματθαίος, Χανιά 26-5-2021

Ανοικτή Επιστολή Ενημέρωσης

Πού πάμε;

Θα μείνει στην Ιστορία αλησμόνητη η μεθόδευση της αποδόμησης της Εκκλησιαστικής Εκπαίδευσης.

Περιοδικό *Σύναξη*, 1992: *«Η Εκκλησιαστική εκπαίδευση χωλαίνει βαρύτατα, πάσχουσα από τις ασθένειες της προχειρότητας, του πειραματισμού, του αυτοσχεδιασμού και της πολυνομίας»*

Η διαπίστωση αυτή ανήκει στον Μακαριώτατο Αρχιεπίσκοπο Αθηνών και πάσης Ελλάδος κ. Ιερώνυμο, μέλος την εποχή εκείνη των μεικτών επιτροπών Πολιτείας και Εκκλησίας για την Εκκλησιαστική εκπαίδευση και είναι προφανές ότι ισχύει ακόμη, 29 ολόκληρα χρόνια μετά. Στον ενθρονιστήριο λόγο του, μάλιστα, είχε επισημάνει πως πρέπει να απασχολήσει «άμεσα και επιτακτικά» την Εκκλησία η εκκλησιαστική Παιδεία, η επιμόρφωση του ιερού κλήρου και ο καταρτισμός των εκκλησιαστικών στελεχών, χαρακτηρίζοντας «νευραλγικής σημασίας» τα θέματα της εκκλησιαστικής Παιδείας.

Όταν προ ημερών πληροφορηθήκαμε την εμφάνιση ενός νέου σχεδίου νόμου για την Εκκλησιαστική εκπαίδευση, χαρήκαμε και περιμέναμε με λαχτάρα να μας δοθεί το κείμενο, ώστε να εκφράσουμε και εμείς τη γνώμη μας και επιτέλους να ανοίξει μια νέα σελίδα στην ζωή των σχολείων μας.

Επί οκτώ χρόνια περίπου κυκλοφορούσαν προσχέδια και σχέδια για τον νέο νόμο της Εκκλησιαστικής Εκπαίδευσης, με κυριότερο το σχέδιο του 2017 που έτυχε της αποδοκιμασίας πολλών και αποσύρθηκε σύντομα.

Περιμέναμε λοιπόν με ανυπομονησία, τις νέες ιδέες, τις αλλαγές σε όσα μας κρατούσαν πίσω, τις προοπτικές για μια ανανεωμένη, ευέλικτη, με προοπτικές ανάπτυξης, Εκκλησιαστική Εκπαίδευση. Περιμέναμε προτάσεις με φαντασία, που να οδηγούν σε αναβάθμιση, όπως έλεγαν οι τίτλοι των σχετικών δημοσιευμάτων. Αντί γι αυτό, τι είδαμε; Ατολμία, αντιγραφή του σχεδίου του 2017 με μικροαλλαγές σε δευτερεύοντα σημεία, και το κυριότερο: έλλειψη οράματος !!!

Θυμηθήκαμε την καταστροφική για την Εκκλησιαστική Εκπαίδευση συμφωνία του 2006 μεταξύ του μακαριστού Αρχιεπισκόπου Χριστοδούλου και της τότε ηγεσίας του Υπουργείου Παιδείας. Εκείνη η συμφωνία και ο νόμος 3432/2006 που προέκυψε, οδήγησαν σε μαρasmus την Εκκλησιαστική Εκπαίδευση, κυρίως λόγω της κατάργησης της Δ΄ Τάξεως του Λυκείου.

Η Δ΄ Λυκείου ήταν η κατεξοχήν τάξη που προετοίμαζε τους αυριανούς κληρικούς και αυτή που πράγματι έδινε το εκκλησιαστικό χρώμα στα σχολεία μας. Άνοιγε τα σχολεία μας στην κοινωνία, αφού συμμετείχε με χορωδιακές εμφανίσεις, με επισκέψεις σε ιδρύματα γερόντων, ορφανών, ανιάτων, και πολλές ακόμη εκδηλώσεις στη ζωή της ευρύτερης τοπικής κοινωνίας, εκδηλώσεις που δεν μπορούν να πραγματοποιηθούν από μαθητές της Γ΄ ή της Β΄ Λυκείου που αγωνίζονται να καλύψουν την ύλη των εξεταζόμενων μαθημάτων.

Αντί οι συντάκτες του σχεδίου νόμου να δούνε ότι το παράθυρο της μεταλυκειακής τάξης (διετούς φοίτησης ίσως, όπως θα δούμε παρακάτω) ανοίγει νέους ορίζοντες στα σχολεία, το κλείνουν ως περιττό και αναποτελεσματικό. Κι όμως αυτή η τάξη επί πολλά χρόνια, ακόμα και με τον παλιό τρόπο που λειτουργούσε, παρήγαγε στελέχη, ζωντάνευε τα σχολεία, τα συνέδεε με την τοπική κοινωνία.

Με την κατάργηση της Δ΄ Λυκείου το σημαντικότερο πλεονέκτημα των Εκκλησιαστικών Λυκείων χάθηκε. Είναι σαν να αφαιρεί κανείς τον αθλητισμό από τα αθλητικά σχολεία ή τη μουσική από τα μουσικά. Δεν ξέρουμε αν συνέβη σε όλα τα σχολεία αυτό, αλλά στα Χανιά με το κλείσιμο της Δ΄ Λυκείου το 2006, ο αριθμός από 100 μαθητές μειώθηκε στους 31 το 2009, και με μεγάλη δυσκολία έφθασε στους 60 περίπου σήμερα.

Όταν οι παλιοί απόφοιτοι, εκπλήσσονται δυσάρεστα τη στιγμή που μαθαίνουν ότι δεν υπάρχει η Δ΄ Λυκείου, δεν το κάνουν σκεπτόμενοι επιχειρήματα κλπ., αλλά αυθόρμητα και αστραπιαία, γιατί το θεωρούν αδιανόητο, έχοντας τα βιώματα και την εμπειρία της χρησιμότητάς της.

Τότε χάθηκε η Δ΄ Λυκείου, τώρα θα χαθούν ολόκληρα σχολεία -μεταξύ αυτών και το δικό μας- και Ανώτατες Σχολές, με αντάλλαγμα την ίδρυση διετών αδιαβάθμητων σχολών λεγομένων Σ.Μ.Υ.Κ.. Πώς μας θυμίζει την τραγική αποτυχία των Εκκλησιαστικών Ι.Ε.Κ. του 2006!!!

Η δημιουργία των «Σχολών Μαθητείας Υποψηφίων Κληρικών» (ΣΜΥΚ) μεταλυκειακού επιπέδου είναι προφανές ότι δεν μπορεί να καταστεί η «καρδιά» του νέου συστήματος Εκκλησιαστικής εκπαίδευσης ούτε να εξισορροπήσει την εξαφάνιση της Εκκλησιαστικής εκπαίδευσης στο σύνολό της (δευτεροβάθμιας και τριτοβάθμιας), καθώς οι ΣΜΥΚ θα είναι αδιαβάθμητες δομές, διετούς διάρκειας, από τις οποίες θα αποφοιτούν κληρικοί μειωμένων προσόντων και αναλόγων δυνατοτήτων σε μεγάλο ποσοστό. Ως εκ τούτου, δεν μπορούν οι ΣΜΥΚ να σηκώσουν την ευθύνη της απαιτητικής στους καιρούς μας διαποίμανσης των ανθρώπων και το βάρος της κοινωνικής και εθνικής συνοχής της πατρίδας μας, ιδίως σε περιόδους κρίσεως, όπως αυτή που διανύουμε τώρα.

Ακόμη οι ΣΜΥΚ, όχι μόνον δεν μπορούν να θεραπεύσουν το πρόβλημα της έλλειψης επίσημης, διαβαθμισμένης εκκλησιαστικής εκπαίδευσης, αλλά έτσι όπως σχεδιάστηκαν ως αδιαβάθμητες μεταλυκειακές δομές επιπέδου ούτε καν ΙΕΚ, είναι σχεδόν βέβαιο ότι θα απαξιωθούν και θα

κλείσουν. Τότε τι θα έχει απομείνει στην Εκκλησία στη θέση της επίσημης, δημόσιας, διαβαθμισμένης δευτεροβάθμιας και τριτοβάθμιας Εκκλησιαστικής εκπαίδευσης;

Κατά τη γνώμη μας αντί για τις καινοφανείς ΣΜΥΚ θα πρέπει να εφαρμοσθεί ό,τι και στα ΕΠΑΛ της χώρας μας εδώ και χρόνια, ο θεσμός της Μαθητείας εντός του υπάρχοντος σχολείου. Το κάθε Εκκλησιαστικό Σχολείο θα περιλαμβάνει και το μεταλυκειακό έτος, αυτό της μαθητείας -ίσως δύο χρόνια στην περίπτωση μας- και οι σπουδαστές τους θα ασκούνται κατ' ελάχιστον τέσσερις ημέρες την εβδομάδα στις Ιερές Μητροπόλεις, Ιερούς Ναούς, Εκκλησιαστικά Ιδρύματα κ.ά., κατ' αναλογία με τους άλλους σπουδαστές μαθητείας της χώρας μας.

Στη μεταλυκειακή αυτή τάξη η φοίτηση των κοριτσιών δεν θα επιτρέπεται, εφόσον θα πρέπει **βασικά Υποχρεωτικά μαθήματα** (Λειτουργική, Τελετουργική κ.ά.) να διδάσκονται στο Ιερό Βήμα του εκάστοτε Ναού. Άλλωστε, η τάξη αυτή θα χορηγεί τίτλο κατάλληλο μόνο για χειροτονία Ιερέως.

Στους απόφοιτους αυτούς θα χορηγείται Δίπλωμα Ιερατικής Μαθητείας το οποίο αντιστοιχεί στο Επίπεδο 5 του Εθνικού Πλαισίου Προσόντων, για τη χειροτονία Ιερέως.

Μπορεί μάλιστα να προβλεφθεί για την ενδυνάμωση των υπάρχοντων λυκείων το εξής: Οι απόφοιτοι των Εκκλησιαστικών λυκείων να παρακολουθούν τους εννέα μήνες μαθητείας, όπως ορίζει ο νόμος για τους απόφοιτους των ΕΠΑΛ. Αν τώρα θέλουν να συμμετάσχουν στη μαθητεία απόφοιτοι άλλων τύπων λυκείων, αυτοί να υποχρεούνται να παρακολουθήσουν ένα επιπλέον έτος, όπου θα διδάσκονται τα μαθήματα ειδικότητας που οι απόφοιτοι των εκκλησιαστικών λυκείων έχουν διδαχθεί στις 3 λυκειακές τάξεις.

Οι ΣΜΥΚ επειδή είναι μόνο για όσους θα γίνουν ιερείς, θα έχουν μικρό αριθμό μαθητών, μεγάλο κόστος και θα κλείσουν γρήγορα. Η μαθητεία όμως στα πλαίσια ενός Εκκλησιαστικού σχολείου (όπως στα ΕΠΑΛ) δεν πειράζει και να έχει μικρό αριθμό μαθητών, διότι απαιτεί λίγες ώρες θεολόγων καθηγητών οι οποίοι ήδη υπάρχουν.

Αν επιστραφούν δε τα προνόμια που αφαιρέθηκαν όπως η μοριοδοτούμενη εισαγωγή των μαθητών μας στις Θεολογικές Σχολές, καθώς και η δυνατότητα να εισάγονται από τη θεωρητική κατεύθυνση στο Πρόγραμμα Διαχείρισης Εκκλησιαστικών κειμηλίων των ΑΕΑ, όπως ήταν αρχικά, και πραγματοποιηθεί η επαγγελματική αναγνώριση του Προγράμματος αυτού, τότε οι υποψήφιοι θα είναι πολλοί περισσότεροι και τα Σχολεία μας θα έχουν αρκετά μεγαλύτερο αριθμό μαθητών.

Είναι σημαντικό να μη βλέπει ο καθείς μονάχα το δέντρο του, αλλά το δάσος. Να μην κοιτά δηλαδή μονάχα τις επιμέρους ρυθμίσεις που τον θίγουν ή τον ευνοούν (είτε ατομικά είτε ομαδικά), αλλά να διακρίνει ποιο είναι το όραμα παιδείας το οποίο εμπνέει τις πολιτικές επιλογές, τι είδους παιδεία επιδιώκει αυτό το όραμα, σε ποια αγαθά διευκολύνει ή δυσχεραίνει την πρόσβαση, πόσο κοινωνικό είναι, κοκ.

Η Πατριαρχική Εκκλησιαστική Σχολή Κρήτης (Εκκλησιαστικό Γυμνάσιο-Λύκειο Χανίων) αποτελεί ένα από τα αρχαιότερα εκπαιδευτικά ιδρύματα της Κρήτης με συνεχή και αδιάλειπτη λειτουργία από τα τέλη του 19^{ου} αιώνα. Είναι θλιβερό να προτείνεται να κλείσει ένα σχολείο με ιστορία 130 ετών, με αδιάκοπη προσφορά στελεχών στην Εκκλησία και την κοινωνία όλη αυτή την περίοδο, με αξιοθαύμαστες επιτυχίες και βραβεύσεις σε Πανελλήνιους διαγωνισμούς, με υψηλά ποσοστά επιτυχίας στις Πανελλαδικές εξετάσεις, με δράσεις και προγράμματα που ελάχιστα σχολεία στη χώρα μπορούν να επιδείξουν. Έχουμε ανεβάσει στη σελίδα μας στο διαδίκτυο τις επίσημα δημοσιευμένες ΕΚΘΕΣΕΙΣ ΠΕΠΡΑΓΜΕΝΩΝ των επτά τελευταίων ετών του σχολείου μας όπως αποστέλλονται στο Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων και στην Ιερά Σύνοδο της Εκκλησίας της Κρήτης κάθε Ιούνιο, ώστε να διακρίνετε μέσα από τις σελίδες τους τις ευκαιρίες που προσφέρουμε στους μαθητές μας, και μάλιστα μαθητές από εμπειρίστατες συχνά οικογένειες, μαθητές που πιθανότατα θα συνέτειναν στην «σχολική διαρροή». Η διεύθυνση είναι: <http://lyk-chanion.chan.sch.gr/index.php/drastiriotites/pepragmena>

Σε αυτή την επιστολή δεν θα παρατεθούν τα πολλαπλά αποδεικτικά μας στοιχεία και οι προτάσεις που έχουμε κατ' επανάληψη αποστέλλει σε όλους τους αρμόδιους Εκκλησιαστικούς και Κρατικούς φορείς. Όποιοι ενδιαφέρονται μπορούν να ανατρέξουν στο αρχείο τους των τελευταίων 8 χρόνων ή να μας ζητήσουν να τα ξαναστείλουμε.

Ακόμη θλιβερότερο είναι το γεγονός ότι η στιγμή που επιλέχθηκε για την κατάργηση του σχολείου αυτού είναι η επέτειος των 200 χρόνων από την Ελληνική Επανάσταση. Αλήθεια, σε πόσα σχολεία σήμερα γίνεται αδιάλειπτα έπαρση της σημαίας και ψάλλουν οι μαθητές τον Ελληνικό Εθνικό Ύμνο καθημερινά; Σε πόσα σχολεία γίνονται καθημερινά οι ακολουθίες του Όρθρου, του Εσπερινού και του Αποδείπνου με τη συμμετοχή μαθητών και καθηγητών; Ποιοι δικαιούνται να απαξιώνουν ένα σχολείο με τα χαρακτηριστικά αυτά και να συμφωνούν ή και να προτείνουν την κατάργησή του;

Την ίδια εποχή που αυτά συμβαίνουν στην Εκκλησιαστική εκπαίδευση, υπάρχει μια ανάπτυξη πρωτοβουλιών της Πολιτείας, με την αποδοχή ή την ανοχή της Εκκλησίας, για την αντιμετώπιση των αναγκών εκπαίδευσης των μουσουλμάνων συμπολιτών μας. Η επιβεβλημένη αυτή μέριμνα της Πολιτείας για το ελληνικό μουσουλμανικό στοιχείο, το οποίο οι στατιστικές το ορίζουν στο 3% του πληθυσμού, δεν επιδεικνύεται αναλόγως για το ελληνικό χριστιανικό ορθόδοξο στοιχείο, το οποίο οι στατιστικές ορίζουν στο μεγαλύτερο ποσοστό του πληθυσμού.

Τη στιγμή που σε όλον τον κόσμο η Ορθόδοξη Εκκλησία αγωνίζεται να δημιουργήσει σχολές ιερατικές – εκκλησιαστικές, δευτεροβάθμιας και τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, αναγνωρισμένες από το Δημόσιο και εποπτευόμενες πνευματικά από την Εκκλησία, εμείς προτείνουμε ή αποδεχόμαστε κλείσιμο των δικών μας; Αντί να τις αναβαθμίσουμε, τις καταργούμε;

Μας απογοήτευσε το σχέδιο νόμου διότι δεν ασχολήθηκε με ουσιαστικά ζητήματα που θα έδιναν έναν άλλο αέρα ζωντάνιας στα σχολεία μας.

Τι θα περιμέναμε, για παράδειγμα να ακούσουμε:

- Πώς θα καταφέρουμε να συνδέσουμε τα σχολεία μας με την τοπική Εκκλησία; Δυστυχώς το σχέδιο νόμου τα απομακρύνει πλήρως.
- Πώς θα συνδεθούν μεταξύ τους τα Εκκλησιαστικά σχολεία όλης της χώρας π.χ. με κοινές δράσεις, συναυλίες, διαγωνισμούς συνέδρια, κ.ά.
- Πώς θα συνδεθούν τα Εκκλησιαστικά σχολεία όλης της χώρας με τις Ανώτατες Εκκλησιαστικές Ακαδημίες και τις Θεολογικές Σχολές π.χ. σε κοινά προγράμματα επιμόρφωσης, πειραματικές διδασκαλίες κ.ά.
- Πώς θα θεσπιστούν σοβαρές υποτροφίες ως κίνητρο για ουσιαστικότερη μόρφωση, αλλά και για προσέλευση καλύτερων μαθητών;
- Πώς θα κρίνονται οι υπηρετούντες καθηγητές; Με τίτλους σπουδών, μεταπτυχιακά κλπ. Με την βαθμολογική απόδοση των μαθητών; Πώς θα μπορούμε να μετρήσουμε την αγάπη τους για τους μαθητές και το συγκεκριμένο τύπο σχολείου;
- Πώς θα επιμορφώνονται τα στελέχη; Μόνο στο γνωστικό τους αντικείμενο;
- Μήπως θα έπρεπε η εισαγωγή στις Θεολογικές σχολές και στις ανώτατες Ακαδημίες, να γίνεται χωρίς τις πανελλήνιες εξετάσεις; (θα μπορούσαν ίσως να γίνονται ειδικές εξετάσεις από τις σχολές αυτές).
- Μήπως θα έπρεπε να βγουν οι μαθητές από τα στενά πλαίσια της αίθουσας και της από έδρας διδασκαλίας και να υπάρχει (για μια ολόκληρη μέρα π.χ.) σύνδεση του σχολείου με πρότυπα ενοριών, ιερών μονών, ιερών μητροπόλεων, χώρων κοινωνικής προσφοράς, εν είδει βιοματικού εργαστηρίου (όχι βόλτας).
- Και το πιο σημαντικό απ' όλα. Πως θα έχουμε ευτυχισμένα παιδιά; Ποιες αναμνήσεις θα τα κρατάνε στο μέλλον όρθια, σε δύσκολες στιγμές της ζωής τους;

Η ανοιχτή αυτή επιστολή επικοινωνίας αποτελεί κραυγή αγωνίας, αλλά και έμπρακτη κίνηση έκφρασης της αγάπης μας για τα συγκεκριμένα σχολεία και τους μαθητές μας.

Έχουμε τη διάθεση να συμμετάσχουμε σε οποιονδήποτε διάλογο κληθούμε. Άλλωστε σε όλα τα κείμενα που έχουμε αποστείλει τα τελευταία χρόνια στις αρμόδιες Εκκλησιαστικές και Κρατικές αρχές, κλείνουμε το κείμενό μας με την παράκληση να κληθούμε «για οποιαδήποτε διευκρίνιση ή συζήτηση».

Χριστός Ανέστη!

Ο Σύλλογος των Καθηγητών της Πατριαρχικής Εκκλησιαστικής Σχολής Κρήτης

Παναγιώτου Θωμάς ΠΕ03, Διευθυντής
 Αθανασάκη Νεκταρία ΠΕ03
 Γαλανάκης Μιχαήλ ΠΕ01
 Ζωγράφου Μαρία ΠΕ20
 Καληωράκη Μαρία ΠΕ02
 Νατσάκου Έλλη ΠΕ04.01
 Ντουσάκης Εμμανουήλ ΠΕ04.02

Ξηρουχάκης Σπύρος ΠΕ01, Αναπλ.Διευθυντής
 Παντελάκη Αναστασία ΠΕ04.01
 Παραδά Μαρία ΠΕ02
 Παριωτάκης Παναγιώτης ΠΕ11
 Στεφανάκης Κων/νος ΠΕ16
 Χαλιβελάκη Μαρίνα ΠΕ02